

VOCABULARUL ELEVILOR MARCAȚI DE INSUCCES ȘCOLAR

Ala SOLOVEI

*In the article "Particularities of Vocabulary Development of the pupils with School Failure", emphasis is placed on the quality of the teaching / learning / evaluation process and, in particular, the focus of the educational management on the unity of the **psycho-centric and socio-centric approaches: the psycho-centered approach** focusing on pupils with their peculiarities and needs, their own learning and development rhythm, and **the socio-centric one** – on the assimilation of the system of values promoted by society. (National Curriculum Primary Education, 2018).*

Knowing that there is an indispensable correlation between language and thought, and generalization is a basic operation of thought, we have only referred to some aspects of generalizing function of the vocabulary.

Limbajul are un rol semnificativ în dezvoltarea personalității. Niciunul dintre comportamentele intelectului uman care-l legitimează plenar nu este mai prezent în arheologia psihismului și mai subtil implicat ca limbajul, nici o altă activitate nu relevă omul în măsura în care o face comportamentul său verbal. Dezvoltarea psihică nu ar fi posibilă în afara comunicării și a comportamentului verbal. Conform opiniilor mai multor savanți, limbajul este o operație intelectuală care intră în interacțiune cu toate procesele psihice (S.I. Rubinștein 1989; V.G. Petrova, 1977; A. Cosmovici, 1998).

Dificultățile pe care le întâmpină elevii la însușirea conținuturilor curriculare sunt cauzate de nivelul insuficient de formare a premiselor psihologice și a tulburărilor de limbaj (A.V. Iastrebova, 1984) .

Sesizarea conținuturilor curriculare depinde de nivelul de dezvoltare a celor trei părți componente ale limbajului: fonetică, gramatică și lexic. Cea din urmă joacă rolul hotărâtor, deoarece este reprezentată de cuvinte, care comportă sensul, și care de fapt sunt totul. Problema vocabularului a fost abordată de diferiți savanți în psihologie, psiholingvistică și lingvistică. M. Dinu [1996] menționa că vocabularul apare mai curând ca un corespondent al plămânului responsabil de asigurarea tuturor celorlalte organe. Nimic nu ajunge să afecteze structurile lingvistice vitale înainte de a trece prin anticamera sistemului lexical, acolo se joacă soarta viitoare a limbii.

Psihologul român A. Cosmovici [1996], susține că limba e alcătuită dintr-un sistem de cuvinte gata constituit, un vocabular și anumite reguli de îmbinare a lor.

L. Vîgotski [1960] remarcă: „La vârsta școlarului mic pe prim plan iese bogăția și complexitatea acelor procese care se manifestă la însușirea cuvintelor de către copii. În funcție de nivelul sesizării sensului cuvintelor, se dezvoltă și celelalte procese psihice”.

U. Șchiopu [1967] denotă că la sfârșitul micii școlarizări vocabularul însumează 40 000-45 000 de cuvinte, din care aproximativ 4500-4600 cuvinte fac parte din vocabularul activ. M. Livov [1988] consemnează că vocabularul elevului la sfârșitul clasei a IV-a numără de la 7000-12 000.

În continuare, vom aborda dificultățile ce țin de dezvoltarea vocabularului la elevii cu insucces școlar. În literatura psihopedagogică este stipulat că:

- Vocabularul atât cel activ cât și cel pasiv este limitat.
- Discrepanță pronunțată între vocabularul pasiv (este mai bogat) și cel activ (evident mai sărac) (S. Zabramnaia, 1971).
- Vocabularul pasiv predomină asupra celui activ (T. Vlasova, K. Lebedinski, V. Macihina, 1983).
- Vocabularul redus se manifestă nu numai prin utilizarea unui număr mic de cuvinte în limbaj, dar și prin folosirea specifică a vocabularului (R. Trigher, 1971, 1981).
- Vocabularul sărac cauzat de bagajul limitat de informații, reprezentări generale scunde, deteriorarea relațiilor spațiale, temporare, de cauză și efect, care sunt determinate de particularitățile activității cognitive și de personalitate: autocontrol indezvoltat, operațiile de analiză și sinteză, comparații speciale (M. Ipolitova, 1974; T. Egorova, 1973; N. Nikașina; 1972.).
- Apariția cu întârziere a perioadei de creare a cuvintelor noi, tergiversarea utilizării în limbaj a cuvintelor însușite (V. Lapșin, V. Puzanov, 1990).
- Noțiunile de gen sunt incorecte, inexacte, înguste, uneori eronate (T. Vlasova, 1978; V. Lapșin, V. Puzanov, 1990), din cauza reprezentărilor scunde despre mediul înconjurător la elevii cu insucces școlar, în comparație cu semenii lor, iar în unele cazuri mai sărace decât la preșcolari (T. Egorova, 1973).

- Confundarea noțiunilor specii, evidențierea semnelor neesențiale, nespecifice (T. Vlasova, V. Liubovski, N. Țîpina, 1984).
- Își exprimă anevoios gândurile proprii, sesizează inexact sensul cuvintelor, fapt care cauzează dificultăți de exprimare (T. Vlasova, V. Liubovski, N. Țîpina, 1984).

Toate procesele se sprijină pe limbaj, ca instrument simultan al gândirii și al relațiilor școlare. Limbajul este forma de ajutorare a gândirii, el contribuie la memorarea și sistematizarea rezultatului acțiunilor. El servește la emiterea și receptarea mesajelor în situații intra- și interpersonale. Este un instrument de reglare a propriului comportament și de intervenție asupra comportamentului altora. Limbajul și gândirea, aflându-se într-o strânsă conexiune, constituie funcțiile cele mai importante, care au impact asupra dezvoltării celorlalte procese psihice și stau la baza formării competențelor specifice disciplinelor curriculare și în final la conturarea profilului absolventului claselor primare. În procesul de cunoaștere subiecții urmează să ia cunoștință de părțile componente, însușirile, calitățile, destinația și acțiunile ce pot fi îndeplinite cu obiectele. Operațiile generale ale gândirii permit a scoate în evidență semnele esențiale, a analiza părțile componente ale obiectelor, obiectele și grupele lor, compararea cu scoaterea în evidență mai întâi a asemănarilor și apoi a deosebirilor. Acestea se fac în scopul de a găsi particularitățile comune, care sunt și generale pentru a ajunge la noțiunea de gen. Formarea noțiunii integratoare superioară comportă un nivel înalt de generalizare, odată cu creșterea gradului de generalizare cuvântul se îndepărtează și mai mult de senzații și analizatori cuprinzând un șir de noțiuni subordonate ierarhic.

Referințe:

1. ANDREI, M, GHIȚĂ, Iu. *Limba română. Fonetica, lexicologie, morfologie și sintaxă. Sinteze și exerciții*. Ed.a II-a București: Corint, 1996.
2. BIDU-VRÎNCEANU, A. *Structura vocabularului limbii române contemporane*. București: Editura științifică și enciclopedică, 1986.
3. COSMOVICI, A. *Psihologie generală*, Iași: Polirom, 1996.
4. Codul educației al Republica Moldova, 2014.
5. *Curriculum național. Învățământ primar*. Chișinău: Lyceum, 2018.
6. KULSKAR, T. *Factorii psihologici ai reușitei școlare*. București: Editura didactică și pedagogică, 1978.
7. SLAMA-CAZACU, T. *Introducere în psiholingvistică*. București: Editura științifică, 1968.